Додаток 1

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИУКРАЇНИ

(найменування центрального органу управління освітою, власник)

ПРАКТИКУМ

ФІЗИЧНА ТЕРАПІЯ у геронтології та геріатрії

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

Підготовки здобувачів на другому (магістерському) рівні вищої освіти

Галузь знань 22 Охорона здоров'я

(шифр і названапряму)

Спеціальність 227 Фізична терапія, ерготерапія

(шифр і назваспеціальності)

Навчальна програма з дисципліни Практикум «Фізична терапія у геронтології та геріатрії» для магістрантів за спеціальністю 227 Фізична терапія, ерготерапія

IX (денна форма навчання)

Розробник:. канд. з фіз. виховання і спорту Федорович О.Б.

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри
Протокол від “___” _____ 2024року № ___

Завідувач кафедри
терапії та ерготерапії

____(Гузій О.В.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни-практикуму «Фізична терапія у геронтології та геріатрії» складена відповідно до вимог підготовки магістрів спеціальності 227 Фізична терапія, ерготерапія

Програма має прикладну спрямованість. Базується на нових та сучасних наукових дослідженнях, на практичному досвіді багатьох спеціалістів, які працюють в галузі медицини та реабілітації та має науково-доказове застосування у практиці фізичних терапевтів.

Програма узгоджується з вимогам кваліфікаційних характеристик для посади «фізичний терапевт» (Наказ МОЗ України від 13.12.2018 №2331); підтримки МОН щодо тривалості освітньої програми «Ерготерапія» 1 рік 9 місяців (лист МОН від 24.06.2019 р. № 1/11-5803). .

Предметом вивчення навчальної дисципліни є професійна діяльність фізичного терапевта з людьми похилого віку та вивчення засобів і методів фізичної терапії в цій галузі.

Міждисциплінарні зв'язки:

дисципліна тісно пов'язана із іншими науками медико-біологічного циклу: анатомією, фізіологією, ортопедією, травматологією, патологічною фізіологією, біомеханікою а також з теорією та

методикою фізичного виховання.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

Змістовий модуль 1. Основні поняття геронтології та геріатричні стндроми.

Змістовий модуль 2. Комплексне геріатричне обстеження

Змістовий модуль 3. Особливості психічних станів у осіб похилого віку.

Дисципліна формує такі загальні (ЗК) та спеціальні (СК) компетентності:

ЗК 01. Здатність до абстрактного мислення, узагальнення, аналізу, синтезу та оцінювання отриманої інформації, необхідної для професійної діяльності фізичного терапевта. Нести відповідальність за своєчасне набуття сучасних наукових та практичних знань.

ЗК 02. Здатність до пошуку, отримання, оброблення та аналізу надійної, достовірної та науково обґрунтованої інформації, необхідної для професійної діяльності фізичного терапевта, з різних джерел з використанням інформаційних і комунікаційних технологій, в тому числі іноземною мовою. Навчатись нести відповідальність за запропоновані наукові гіпотези; дотримання етичних норм; вміти працювати автономно.

ЗК 03. Здатність до представлення своєї професійної діяльності, адаптації та дії в новій ситуації. Знати алгоритми прийняття оптимальних рішень в умовах комплексності та невизначеності. ЗК 05. Здатність знати свої професійні права та обов'язки; принципи науково доказової практики та генерувати нові ідеї, брати участь в освітніх, наукових та інноваційних проектах і приймати обґрунтовані рішення. Навчитись доносити свою позицію до фахівців та нефахівців; ефективно

формувати комунікаційну стратегію у професійній діяльності.
ЗК 06. Здатність демонстрації навики та уміння способів та методів впливу на якість виконуваної роботи, мотивувати людей рухатися до спільної мети, керувати, здійснювати професійну комунікацію, вільно спілкуватися державною мовою усно і письмово.
ЗК 07. Здатність виконувати професійну діяльність із дотриманням вимог техніки безпеки та охорони праці та працювати автономно. Навчитись проводити заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі особи; діяти для пацієнти та згідно нормативно-правових вимог і норм професійної етики;
СК 01. Здатність визначати проблеми фізичної, когнітивної, психоемоційної, духовної сфер, обмеження заняттєвої участі пацієнта відповідно до Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я (МКФ). Здатність спілкуватися з пацієнтом/клієнтом родиною, опікунами членами реабілітаційної команди для визначення. проблем та обмежень.
СК 03. Здатність пояснити необхідність заходів фізичної терапії та змін середовища для відновлення і підтримки здоров’я. Навчитись розробляти та впроваджувати домашню програму терапії. ефективно спілкуватися із пацієнтом/клієнтом, його родиною й опікунами, формувати розуміння власних потреб пацієнта та шукати шляхи їх реалізації.
СК 04. Здатність працювати в реабілітаційній команді та взаємодіяти із представниками інших професійних груп різного рівня, навчитись приймати колективні рішення.
СКфт 01. Здатність розуміти та вміти трактувати медичну інформацію при здійсненні терапевтичного втручання, клінічний та реабілітаційний діагноз пацієнта/клієнта, перебіг захворювання і тактику лікування.
СКфт 03. Здатність знати засоби та методи обстеження, визначення фізичного розвитку та фізичного стану. Навчитись проводити опитування, визначати психічний та фізичний стан пацієнтів/клієнтів різних нозологічних груп та при складній прогресуючій і мультисистемній патології, використовуючи відповідний інструментарій функціональним можливостям пацієнта/клієнта та цілям фізичної терапії.
СКфт 04. Здатність вміти проводити заходи фізичної терапії для корекції порушень структури/функцій організму, активності та участі особи; діяти пацієнтоцентрично та згідно нормативно-правових вимог і норм професійної етики;
СКфт 05. Здатність здійснювати етапний, поточний та оперативний контроль стану пацієнта/клієнта; виконувати стандартизовані та нестандартизовані вимірювання результатів; документувати та трактувати отримані дані; аналізувати хід виконання програми фізичної терапії; визначати оптимальний рівень терапевтичного навантаження; коректувати програму фізичної терапії.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фізична терапія у геронтології та геріатрії» є формування визначених освітньою- професійною програмою

загальних та фахових компетентностей, зокрема здатності до застосування у професійній діяльності інноваційних підходів та знань з фізичної терапії у гострому та відновному періодах лікування хворих з віковими змінами та хронічними прогресуючими патологіями, які впливають на рівень функціонування таких пацієнтів.

Впродовж проходження курсу студенти мають:

знати: вікові особливості структури та функціонування органів та систем людей похилого віку; основні концепції старіння, сучасні вікові класифікації; поняття синдрому старечої астенії, визначення, етіологія, епідеміологія, клінічні прояви, принципи фізіотерапевтичного обстеження та фізичної терапії у людей похилого та старечого віку; етичні аспекти поведінки із пацієнтами похилого та старечого віку, їх опікунами та родиною; ознайомитись з особливостями перебігу захворювань різних систем у людей літнього та старечого віку; сформувати поняття про здоров'я у старості та про фактори, які визначають здоров'я людей літнього та старечого віку і активне довголіття; засвоїти особливості впливу фізичної активності на організм людей літнього та старечого віку з врахуванням рівня їх функціонального стану з метою збереження та поліпшення їх здоров'я; ознайомитися із особливостями фізичної реабілітації у осіб літнього та старечого віку; характеристика основних хронічних захворювань, які мають прогресуючий характер та впливають на роботу інших систем організму у осіб літнього та старечого віку; особливості реабілітаційного обстеження осіб літнього та старечого віку, методи обстеження стану функціональних систем організму та дослідження основних аспектів якості життя: поняття паліативної допомоги в Україні та геріатричних центів, робота центрів надання послуг

вміти: проводити обстеження осіб літнього та старечого віку та загальне та спеціальне обстеження для оцінки стану пацієнта; оцінювати функціональний рівень. мобільність, рівень свідомості та рівень незалежності пацієнта перед проведенням втручання, враховуючи хронічну патологію та вікові зміни; враховуючи стан пацієнта складати програму занять з фізичної терапії ї та визначати очікуваний результат впливу з використанням спеціальних прийомів, засобів та методів; правильно підбирати необхідні шкали, опитувальники, методи спостереження для оцінки обмежень осіб літнього та старечого віку; мотивувати та заохочувати пацієнтів та їх опікунів до занять; вміти підбирати та навчити пацієнта використанню техніних засобів, які дозволять пацієнту швидше покращити свій функціональний рівень; вміти працювати спільно з мультидисциплінарною командою.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 годин / 3 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1..Основні поняття геронтології та геріатричні стндроми.

Тема 1.Поняття про геронтологію та геріатрію.

Мати розуміння основних понять, які використовуються в геріатрії. Вміти розрізняти теорії старіння, знати підходи та види старіння. Використовувати професійну термінологію. Мати розуміння структури геронтології та геріатрії.

Тема 2. Синдром старечої астенії.

Основні симптоми, які описують даний синдром. Опис та проговорення відповідних тестів, які допоможуть визначити ступінь астенії. Особливості тестування. Основні аспекти роботи з людьми похилого віку.

Тема 3. Особливості протікання саркопенії у осіб похилого та старечого віку.

Який вплив саркопенії на рухову активність та якість життя. Які можна використовувати тести для оцінки рухливості в суглобах та рухової активності. Тести для координації.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. **Комплексне геріатричне обстеження**

Тема 4. Порушення ходи і падіння

Вміти визначати види порушень ходу, з чим пов’язані. Як правильно оцінити. Алгоритм дій з пацієнтами при неврологічних та м’язово-больових порушеннях ходи, оцінка, опитувальники та їх практичне застосування.

Тема 5. Оцінка програм мобільності пацієнтів з різними хронічними проблемами і віковими змінами.

Специфіка основних тестів та опитувальників при хронічних проблемах і вікових змінах. Комплексне геріатричне обстеження. Застосовування тестів і опитувальників на практиці. Які основні компоненти у комплексному підході до геріатричного обстеження.

МОДУЛЬ 3

Змістовий модуль 3. Особливості психічних станів у осіб похилого віку.

Тема 6. Порушення пам’яті і старіння.

Застосування шкал для пацієнтів, оцінка якості життя, алгоритм вміння працювати з судинними деменціями, вміти підбирати технічні засоби та інші ортопедичні пристосування .

Тема 7. Депресія у осіб похилого та старечого віку та її наслідки.

Види депресивних та тривожних станів у осіб похилого віку. Застосовування на практиці програми та алгоритмів втручання при тривожних станах та їх видах. Визначення поведінкових моделей. Вплив зміни поведінки на стосунки з родиною.

Тема 8. Порушення сну у осіб похилого та старечого віку та наслідки.

Алгоритм роботи фізичного терапевта із пацієнтами із порушеннями сну. Розбір методики дихальних вправ та здорового способу життя для пацієнтів, які мають значні порушення сну та засоби профілактики для здорового сну.

3. Рекомендована література

Основна:

1. Ковальчук І.В. Соціальна геронтологія: навчальний посібник. Чернівці, 2021. 264 с
2. Курація хворих з патологією опорно-рухової системи [Текст] : навч.посібник для студ. вищ. мед. навч. заклад. IV р. акред. / М. С. Клепач, В. С. Сулима, Т. М. Ковалишин та ін.- Івано-Франківськ : ІФДМУ, 2007. - 72 с. Всього: 133 прим. (абонемент – 121).
3. Мухін В.М., Фізична реабілітація : підручник. – Київ : Олімпійська література, 2000. –424 с.
4. Практичні аспекти фізичної терапії та ерготерапії: навч. посіб. / [Н. А. Добровольська та ін.; під ред. Н. А. Добровольської та ін.]; Тавр. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського. - Київ: Гельветика, 2020. - 367 с.
5. Розподіл постійного населення України за статтю та віком. Статичний збірник. – К. : Держ. комітет статистики України, 2007. – 416 с.
6. Сопко Р. Теоретичні концепції старіння та їх сутність // Науковий вісник Ужгородського національного університету. – Серія “Педагогіка, соціальна робота“. Випуск 24.– 2012.– С.166-169.
7. Усова О.В. Основи геронтології: конспект лекцій. Навчальний посібник Луцьк: Східноєвроп. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2013. – 130с
8. Івасик Н. Фізична реабілітація при порушенні діяльності органів дихання :навч. посіб. для студ. ВНЗ фізкультурного профілю / Наталія Івасик. - Львів,2007. - 166 с

9. Ногас А. О. Фізична реабілітація при множинних захворюваннях : навч.-метод. посіб. / А. О. Ногас, І. М. Григус. – Рівне, 2012. – 100 с.
10. Філак Я.Ф. Методичні рекомендації з дисципліни «Фізична терапія у геронтології та геріатрії». Ужгород, 2020. 32 с.

Допоміжна:

1. Анатомія людини : навч. посіб. / М. Я. Гриньків, Ф. В. Музика, С. М. Маєвська, Т. М. Куцериб. – Львів : ЛДУФК, 2013. – 128 с.
2. Дідух Г. Вимірювання амплітуди рухів у людей з травмами опорно-рухового апарату //Молода спортивна наука України: зб. наук. пр. з фіз. культури та спорту: випуск 8: в 4-х т. Л., 2004. – Т.2. ст. 108 – 112 http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/13982
3. Майструк М. І. Фізична реабілітація хворих на хронічне обструктивне захворювання легень : монографія / М. І. Майструк. - Рівне, 2018. - 340 с.
4. Медико-соціальна експертиза та реабілітація хворих з ендокринною патологією: Посібник. – Вінниця: ФОП Рогальська І.О., 2017. – 124 с.
5. Мироненко С.Г. Фізична реабілітація при захворюваннях органів дихання: Навчальний посібник. – Полтава, 2019. – 50 с. Гриньків М. Нормальна анатомія : навч. посіб. / Мирослава Гриньків, Тетяна Куцериб, Федір Музика. – Львів : ЛДУФК, 2018. – 224 с.
6. Тимрук-Скоропад К. Первинне оцінювання та планування фізичної терапії пацієнтів із хронічним обструктивним захворюванням легень з використанням інструментів на основі міжнародної класифікації функціонування / Катерина Тимрук-Скоропад // Фізична активність, здоров'я і спорт. – 2018. – № 1(31). – С. 45–53.

Інформаційні ресурси інтернет

1. https://members.physio-pedia.com/uk/ukraine-page-uk/
2. 2.https://www.youtube.com/watch?v=Irkyt6oJD28https://www.youtube.com/watch?v=DMcho8
3. 3.youtube.com/watch?v=Zxidds_cWbUhttps://www.youtube.com/watch?v=ejlQEmU15PY
4. https://www.youtube.com/shorts/srenpTnNsgI

5. https://www.youtube.com/watch?v=6dZOjCiAXYM
6. https://www.youtube.com/watch?v=TBCPDhs9FSI
7. https://www.youtube.com/watch?v=E1N9YYH5JbU
8. https://www.youtube.com/watch?v=JwNgyoQKBn

Завдання для підсумкового контролю:

1. Геронтологія, основні терміни і поняття.
2. Загальні закономірності та сучасні теорії старіння.
3. Види старіння та механізми старіння. Основні терміни та поняття.
4. Сучасна класифікація вікових періодів життя людини.
5. Чинники та критерії передчасного старіння. Поняття календарний і біологічний вік людини.
6. Показники та визначення швидкості старіння. Профілактика прискореного старіння. Фактори ризику.
7. Організація геріатричної та паліативної допомоги в Україні.
8. Комплексне реабілітаційне обстеження хворих осіб літнього та старечого віку (особливість збору анамнезу та діагностики, визначення основних порушень).
9. Старіння і хвороби. Основні захворювання осіб похилого віку та процеси старіння основних функціональних систем організму.
10. Робота та організація лікувально-профілактичних закладів геріатричного типу та порівняння їх із аналогічними закладами за кордоном.
11. Загальний догляд за особами літнього та старечого віку. Основні принципи та рекомендації.
12. Фізична активність в практиці геріатрії та профілактиці старіння.
13. Соціальні й психологічні аспекти реабілітації осіб похилого і старечого віку.
14. Депресія у осіб похилого віку та її вплив на якість життя.
15. Синдром старечої астенії. Та основні її ознаки.
16. Саркопенія, особливості протікання.
17. Порушення ходи у осіб похилого віку та причини та захворювання, що видозмінюють ходу. ЇЇ види.
18. Падіння, як один із клінічних синдромів. Причини падінь.
19. Загальне розуміння слабкості геріатричних пацієнтів, яка із віком прогресує та її прояви.
20. Порушення пам’яті, його прояви та вплив на якість життя.
21. Основні проблеми з порушення харчування. Синдром мальнутріції.
22. Прийом великої кількості ліків та його вплив на процеси, що відбуваються у організмі похилої людини.
23. Основні реабілітаційні тести (оцінка сили м’язів, оцінка пам’яті, ходи тощо)

24. Особливості фізичної терапії при хронічних серцево-судинних захворюваннях та особливості їх перебігу у людей літнього та старечого віку.
25. Особливості фізичної терапії при хронічних захворюваннях дихальної системи та особливості їх перебігу у людей літнього та старечого віку.
26. Вікові зміни органу слуху та формування захворювань при вікових змінах. Особливості та рекомендації для пацієнтів, які мають порушення слуху.
27. Вікові зміни органу зору та формування захворювань при вікових змінах. Особливості та рекомендації для пацієнтів, які мають порушення зору.
28. Порушення та вікові зміни видільної системи у осіб похилого віку. Нетримання та затримка сечі у осіб літнього та старечого віку.
29. Вплив фізіологічних вікових змін репродуктивної системи у чоловіків та жінок у літньому та старечому віці на якість життя та зміни настрою.
30. Основні геріатричні синдроми та їх вплив на підхід до реабілітації таких пацієнтів.